

О. І. Котова

Кам'янка-Дніпровська

КАМ'ЯНКА-ДНІПРОВСЬКА (1785–93, 1920–29 – Кам'янка, 1793–1920 – Мала Знам'янка, 1929–44 – Кам'янка-на-Дніпрі) – місто [Запорізької області](#), райцентр. Знаходиться на лівому березі [Дніпра](#) ([Каховського водосховища](#)), за 125 км від обл. центру та за 8 км від залізнич. ст. Нікополь. Площа 20,6 км². Насел. 15 522 особи (2001, складає 86,7 % до 1989): українців – 34 %, росіян – 63 %, білорусів – 0,9 %, молдаван – 0,2 %. Річк. порт. У межах міста та pobl. нього виявлено поселення доби бронзи (2 тис. до н. е.), скіф. періоду ([Кам'янське городище](#), 5–4 ст. до н. е.), поселення та могильник черняхів. культури (3–4 ст.), 81 поховання осілих кочівників (10–12 ст.). Засн. наприкінці 18 ст. як с. Кам'янка pobl. Кам'янозатон. редуту, який споруджено 1736 під час рос.-турец. війни 1735–39 на місці однойм. фортеці (існувала 1696–1709). Урочище [Кам'яний Затон](#), від якого й утвор. назви фортеці та редуту, свого часу слугувало межею між Великим Лугом і Базавлуком. Після скасування Запороз. Січі 1775 Катерина II подарувала ці землі князю Г. Потьомкіну. Відтоді розпочалося заселення місцевості козаками та селянами-втікачами. У 2-й пол. 1780-х рр. сюди переселилася низка сімей із с. Знам'янка Єлисаветгр. пов. Катеринослав. намісництва. 1861 у Малій Знам'янці мешкало 2700, 1897 – бл. 6,2 тис. осіб. Тоді ж вона стала волос. центром. Наприкінці 19 ст. тут працювали завод з перероблення овочів і винограду, мех. лісопильня, цегел. завод, паровий млин, пивоварня. У 1900-х рр. функціонували 3 початк. училища, церк.-парафіял. школа та 3 школи грамоти. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Жит. зазнали сталін. репресій, потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв – бл. 1 тис. осіб). 1923–62 та від 1965 – райцентр. Від 1934 – смт. Від 19 вересня 1941 до 7 лютого 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Нацистами вбито бл. 600 жит. Від 1957 – місто. 1939 тут мешкало бл. 10,9 тис., 1959 – 13,8 тис., 1979 – 17,9 тис., 1998 – 17,5 тис. осіб. Нині 85 % жит. міста займаються присадиб. госп-вом, зокрема вирощуванням ранніх овочів (помідорів, огірків, капусти, баклажанів). Діють риболовец. господарства, зерноприймал. відділок ТОВ «С.-г. підприємство “Нібулон”», комбікорм. завод. У К.-Д. – 4 заг.-осв. школи, 2 дитсадки, Будинок дит. творчості, муз., художня, спорт. школи; Будинок культури, 2 б-ки для дорослих та 1 для дітей, [Кам'янсько-Дніпровський історико-археологічний музей ім. І. Грязнова](#); центр. рай. лікарня, 2 фельдшер.-акушер. пункти; відділ 6-ти банків, готель. Виходять г. «Новини дня», «Знамя труда». Пам'ятки архітектури: церква Різдва Пресвятої Богородиці (кін. 19 ст.), будинок першої б-ки (1897). Реліг. громади: УПЦ МП, євангел.

християн-баптистів. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Кам'янка-Дніпровська / О. І. Котова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10989>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).